

„ISTORIA MEDICINEI“

Székely Sándor

Manual pentru școlile tehnice sanitare, Editura Medicina 1960.

Lucrarea lui Székely Sándor și-a propus drept obiectiv să prezinte în 267 de pagini, pentru elevii școlilor tehnice sanitare o istorie a medicinei cu caracter sintetic și instructiv în același timp. Așa cum menționează în partea introductivă, autorul s-a bazat în această încercare pe manualele existente și în primul rînd pe lucrarea lui B. D. Petrov apărută în limba rusă.

Disponind de o largă documentare faptică și întemeindu-se pe concepția marxistă, Székely Sándor încadrează în mod just diferitele capitole din istoria medicinei în ansamblul dezvoltării societății. Autorul tinde de asemenea să pună în lumina legăturile complexe, reciproce, care există între structura economică a societății, fenomenele de suprastructură și dezvoltarea științelor. În lucrarea sa se învederează puternic teza fundamentală că în istoria medicinei s-a dat o luptă continuă între concepțiile materialiste și idealiste, și că acestea au exercitat o influență antagonistă asupra dezvoltării științelor. Direcția dezvoltării a conștientizat însă întotdeauna cu progresul ideilor materialiste.

Székely Sándor ilustrează acest fapt într-un mod deosebit de convingător în cazul medicinei din perioada timpurie și înfloritoare a feudalismului. Concepțiile religioase și mistice au împiedicat dezvoltarea medicinei experimentale. Autorul demonstrează această teză și în cadrul prezentării medicinei din perioada timpurie a capitalismului. Curentul experimental în știință, susținut de burghezia în ascensiune a dus înainte cu pași mari și medicina.

Concepția aceasta constituie un criteriu de bază și la prezentarea istoriei medicinei din țările imperialiste și cele socialiste. În această privință s-ar putea formula doar obiecțiunea că autorul nu condamnă teoriile medicale reacționare din epoca imperialistă (psihosomatica, neohippocratismul, social-darwinismul etc.), iar la analiza rezultatelor obținute de medicina sovietică se mulțumește să prezinte ocrotirea sovietică a sănătății și școala I. P. Pavlov.

Un merit al lucrării lui Székely Sándor este acela că în cadrul istoriei generale a medicinei, trece în revistă numai marile descoperiri care au schimbat într-o măsură decisivă profilul medicinei.

Autorul nu se pierde în amănunte inutile și nu uită că manualul său e destinat școlilor tehnice sanitare. De asemenea el procedează judicios și atunci cînd pe lângă istoria medicinei și ocrotirii sănătății, se ocupă și de istoricul îngrijirii bolnavilor (surori de ocrotire, moașe).

Un capitol foarte valoros și amplu documentat inițiază dezvoltarea bacteriologiei și a igienei. Regretăm că în lucrare nu e amintit numele lui Victor Babeș. Aceasta nu numai fiindcă Babeș a avut un rol important în trecutul legăturilor medicale romîno-maghiare, ci, înainte de toate, fiindcă azi e unanim recunoscută prioritatea lui Babeș, față de Behring în ceea ce privește elaborarea metodei imunizării pasive.

Manualul e scris într-un limbaj accesibil, evitînd excesul terminologiei de specialitate. Considerăm judicios faptul că în scopul unei citiri mai bune înțelegerii a materialului documentar, autorul a apelat la ajutorul istoriei artelor, lingvisticii, literaturii (de ex. Lucretius Carus, József Attila, folclor etc.).

Sintem convinși că lucrarea lui *Székely Sándor* constituie o lectură deosebit de utilă nu numai pentru elevii școlilor sanitare ci și pentru medici. Concepția marxistă ce o străbate, structura ei logic întocmită, periodizarea sistematică, materialul documentar bogat sînt tot atîtea însușiri care oferă celor dornici să cunoască problemele istoriei generale a medicinei o orientare și cunoștințe foarte utile. Condițiile tehnice în care a apărut și iconografia pun într-o lumină și mai puternică valoarea instructivă a cărții.